

EVROPSKÝ DIALOG MLADÝCH

**10.-11. LISTOPADU 2023
HOTEL DUO, PRAHA**

**KONFERENCE O AKTUÁLNÍCH TÉMATECH
EVROPSKÉ POLITIKY**

**EVROPSKÁ AKADEMIE
PRO DEMOKRACII**

WWW.EAD.CZ

Evropský dialog mladých 2023 a aktuální výzvy pro Evropu

Jan Málek, ředitel Evropské akademie pro demokracii

Pražský hotel DUO hostil ve dnech 10. a 11. listopadu 2023 další ročník konference Evropský dialog mladých. Tuto konferenci již řadu let pořádá Evropská akademie pro demokracii ve spolupráci s bruselským think tankem Wilfried Martens Centre for European Studies. Několik desítek účastníků mimo jiné z řad studentů a členů mládežnických organizací tak mělo opět možnost diskutovat napřímo s aktéry evropské politiky. V prvním bloku se po boku moderátora Jana Mála z EAD usadili mladí politici – projektová manažerka Adéla Šilar a starosta Ondřej Mikmek, aby diskutovali o aktuálních výzvách evropské politiky pro mladé. Na přetřes přišla otázka klimatické změny a Green Dealu. Uznání se dostalo programu Erasmus a nahlédli jsme pod pokličku fungování Mladé evropské lidové strany (YEPP). Ve svém článku v tomto listu Václav Pláteník z EAD trefně shrnuje právě obavy mladých před blížícími se volbami do Evropského parlamentu.

V následujícím panelu vystoupil Marek Hannibal z kanceláře Evropského parlamentu v Praze, který přiblížil fungování Evropského parlamentu a procesy, kterým v něm probíhají při přijímání evropské legislativy. Nastínil i další aktivity Evropského parlamentu mimo legislativní proces, jako je například udělování Sacharovovy ceny či filmové ceny LUX. Následná diskuse se točila především okolo nízké volební účasti v evropských volbách a případných kroků, které by mohly tyto volby zatraktivnit především mezi mladými voliči.

Wilfried
Martens Centre
for European Studies

První den konference byl zakončen diskusí s politologem Vladimírem Hanáčkem o politické situaci v Polsku po parlamentních volbách a o perspektivách spolupráce střeoevropských států. Vladimír Hanáček své podněty z diskuse zajímavě shrnuje v samostatném článku v tomto listu.

Druhý den konference odstartoval diskusí s náměstkem ministra zahraničních věcí Eduardem Huliciem, který představil mechanismy, podle kterých funguje česká zahraniční politika v těchto turbulentních časech. V diskusi pak byl i prostor pro několik perliček z diplomatického zákulisí. Eduard Hulicius také přispěl popisem aspektů české zahraniční politiky z perspektivy křesťanské demokracie v rámci tohoto listu.

Dále následoval panel, ve kterém vystoupil seniorní analytik WMCES Vít Novotný k tématu migrace. V diskusi se dotkl aktuální situace v členských státech EU, které příliš nezvládají vracet nelegální přistěhovalce do zemí původu. Na přetřes přišla otázka zneužívání migrace Ruskem jako nátlaku na členské státy EU; konkrétně byla zmíněna situace na bělorusko-polské hranici. Proběhla diskuse i o tom, že na začátku roku

2024 lze očekávat, že migrační tlaky zesílí a otázka migrace se stane jedním z hlavních témat nadcházejících evropských voleb. Nesmíme však zapomínat, že nelegální migrace tvoří jen menší část celkového migračního toků do Evropy.

S posledním příspěvkem na konferenci vystoupil válečný reportér CNN Prima News Matyáš Zrno, který ve své prezentaci autentickými záběry přiblížil situaci v prvních liniích ukrajinské fronty. Ukázal jak život běžných obyvatel ve válečných časech, tak i charakter střetů mezi ukrajinskými a ruskými vojsky, ve kterých je například znát masivní nasazení dronů pro vojenské operace. Následná diskuse se zaměřila na aktuální vojenskou situaci na Ukrajině a faktory, které Ukrajina potřebuje k dosažení vítězství.

Konference Evropský dialog mladých tak byla i letos skvělou příležitostí k podrobnému seznámení se s aktuálními výzvami evropské politiky.

Na čem se profiluje česká zahraniční politika směrem k EU a jaké má křesťanskodemokratické aspekty

Eduard Hulicius – náměstek ministra zahraničních věcí ČR

Od konce roku 2021, nástupu současné vlády, je zahraniční politika ČR vymezena mantinely vládního prohlášení, kterým se přihlásila k zakotvení v EU i NATO a stabilnímu partnerství s našimi sousedy, ale i k aktivnímu prosazování moderních tradic naší diplomacie, tedy ochrany demokracie a lidských práv ve světě. Především je ale vymezena nepředvídanými událostmi – agresivní válkou v našem bezprostředním sousedství, znovuvypuknutím války na Blízkém východě či výzvami nových strategických rivalů západního světa.

V tomto rámci je česká politika vůči EU sebevědomá, klidná a dobře koordinovaná. Asertivnější a zároveň rozumnější a konstruktivnější je vystupování v Bruselu – ať jde o zásadní roli při formování pozice našeho kontinentu vůči ruské agresi, jejím následkům, aktivní pomoci Ukrajině, obhajobu naší blízkovýchodní politiky anebo běžnou technickou agendu, kde mocně těžíme z praxe i prestiže úspěšně zvládnutého předsednictví v Radě EU. Mediálně nejznámější jsou témata týkající se Eura 7, migrace, ale neméně úspěšní jsme i díky aktiv-

nější roli i v jiných oblastech – prosazování svobodnějšího vnitřního trhu, v energetice, obraně spotřebitelů anebo i boji proti zahraničnímu vměšování do našich záležitostí.

Všechny tyto aktivity jsou v souladu nejen s politickým programem koalice SPOLU, ale také s dlouhodobým zahraničním a evropským programem KDU-ČSL. Co by možná šlo zlepšit? Například důslednější zaměření priorit evropských fondů na výzkum, vzdělávání, inovace a podporu malého a středního podnikání – a vůbec posilování jednotného trhu. Velkou otázkou zůstává, jak zkalibrovat balanc mezi zásadou ochrany nejrůznějších nám blízkých hodnot a ekonomických potřeb i geopolitických imperativů. To vše může být mezi tématy nadcházejících voleb do Evropského parlamentu.

Hlasy mladé generace v Evropských volbách – po čem volají a budou slyšet?

Václav Pláteník – zástupce ředitele EAD

Jakékoliv odhady volební účasti mnoho měsíců před volbami jsou pouze orientační, ale ty z konce roku 2023 naznačují, že v České republice se své volební právo nechystá využít více občanů než v předchozích letech. Navzdory mimořádným událostem jako pandemie covidu, ruská válka proti Ukrajině nebo energetická krize či naše předsednictví, ve kterých Evropská unie hraje zásadní roli, nechají zhruba dvě třetiny občanů svou volbu na ostatních. Mladší generace si většinou tyto volby ujít nenechá, jejich hlas tak může mít větší váhu. Českou debatu však dlouhodobě ovlivňuje nízký zájem o evropská témata a snadno se stáčí na lokální či jinak málo relevantní témata. O co tedy v těchto volbách jde z pohledu mladší generace?

Jak dál po zelené

I od těch nejambicióznějších zastánců zelené transformace jako Velká Británie nebo Německo dnes znějí otázky jako „jak dál?“ Energetická krize obnažila křehké vazby globální energetiky a její vliv na ekonomiku. Na mnoha místech se dnes ukazuje, že plán přechodu na bezemisní energetiku počítal s mírem, levnou energií pro průmysl a fungujícím globálním obchodem, ani jedno není aktuálně jisté.

Právě u mladých jsou zelená témata na prvním místě. Bude tak záležet hlavně na nich, jestli svým hlasem podpoří ty, kteří zelený kurz budou držet, byť s úpravami v harmonogramu, nebo zvítězí snaha o jeho úplné opuštění.

Bezpečné evropské metropole

Mladí žijí Evropu dnes a denně. Volné hranice, nekonečně možnosti, světlá budoucnost. Bezpečnostní situace ale nenahrává Erasmu ani eurovíkendům. Teroristické útoky mají delší dobu vlastní rubriku v evropských médiích. Nově přibyly záběry náměstí plných davů, z nich velkou část tvořili migranti v dalších generacích, skandujících hesla na podporu Palestiny (nebo přímo hesla protižidovská). Jen asi pětina osob s negativním výsledkem migračního řízení je skutečně navrácena mimo EU. Kriminalita se odehrává on-line a nezná hranic. To jsou jen některé oblasti, které výrazným způsobem ovlivňují perspektivy mladých lidí v Evropě. Jakkoliv v klasických průzkumech může být téma migrace u mladé generace až v nižších patrech priorit, o bezpečné metropole jí jde určitě.

Polsko učí EU hledět na východ

Vladimír Hanáček - politolog, Jihočeská univerzita

Polská společensko-politická polarizace není nic nového a letošní předvolební kampaň jen syrově obnažila její dlouholetou podobu. Vyvěrá ze samotného procesu zrodu polské národní identity, charakterizovaného na jedné straně historickou rolí Polska coby regionální velmoci a na straně druhé nesamozřejmostí existence tohoto státního celku, jež jeho imperiální sousedé na více než sto let a poté znovu na dalších šest let vymazali z mapy, resp. si z něj udělali vlastní kolonii v nesvéprávném postavení. Pro jedny byla důvodem tohoto stavu premoderní povaha polské společnosti i státu a klíčovým étosem se stala snaha Polsko změnit v „normální“ stát identický s cizími vzory, pro druhé byla příčinou dějinných tragédií naopak agresivita velmocí, které Polsko nepochopily, a smysl jeho existence tkví právě v heroickém zápase o svobodu a nezávislost Polska. Oba tábory jsou dodnes na polské politické scéně přítomny. Ten první tvoří strany budoucí vládní koalice, tedy liberálové, (postkomunistická) levice a částečně i polští lidovci (agrárníci), ten druhý národní konzervativci z PiS.

Vlády se rozhodnutím prezidenta Dudy po volbách opět chopila vláda Mateusze Morawieckého, nicméně polská ústava v článku 154 jasně definuje lhůty, podle nichž vláda, která nezíská důvěru v Sejmu, nesmí setrvat ve funkci déle než měsíc a dalšího premiéra vybírá Sejm. Pravděpodobně se jím opět stane předseda liberální PO Donald Tusk a jeho vláda se bude snažit Polsko opět dostat do pozice spolehlivého partnera západních zemí.

Tusk však doma před volbami čelil kritice za někdejší snahu svých prvních dvou vlád v letech 2007 – 2014 tzv. resetovat vztahy s Ruskem, „oteplit“ je a dosáhnout nového rámce spolupráce s východní velmocí. Seriál veřejné televize TVP Reset, jenž byl vytvořen a vysílán těsně před volbami, tuto problematiku obsáhle zmapoval. Že by Tusková nová vláda o něco takového usilovala znovu v současné situaci, je samozřejmě vyloučeno. Naopak, jistě bude pokračovat v podpoře bojující Ukrajiny podobně jako dosavadní vláda PiS, jejíž postoje (např. ve věci embarga na ukrajinské zemědělské produkty) jsou často interpretovány jako rozkol ve vztazích s Ukrajinou, což je samozřejmě nesmysl. Dosavadní vládě se však s ohledem na složité vztahy se západními partnery nepodařilo svojí vlastní východní politiku nikdy povýšit na celounijně sdílený přístup.

Nová vláda tak bude mít velký úkol učinit z polské východní politiky koncepci, kterou přejme EU jako celek. Důsledná východní politika EU je totiž nezbytná nejen pro bezpečnost středoevropských zemí, ale je spjata se schopností EU být významným geopolitickým aktérem schopným ovlivňovat své okolí.

A vzhledem k ruské agresi na Ukrajině je k tomu už nejvyšší čas!

THIS PROJECT RECEIVES FINANCIAL SUPPORT FROM THE EUROPEAN PARLIAMENT. THE WILFRIED MARTENS CENTRE FOR EUROPEAN STUDIES, THE EUROPEAN ACADEMY FOR DEMOCRACY AND THE EUROPEAN PARLIAMENT ASSUME NO RESPONSIBILITY FOR FACTS OR OPINIONS EXPRESSED IN

THIS DOCUMENT. THE PROCESSING OF THE LEAFLET WAS CONCLUDED IN 2023.

FOTO: LUKÁŠ HORNÁ

EVROPSKÁ AKADEMIE
PRO DEMOKRACII

WWW.EAD.CZ